

A 1907/UVN

Käsittelijä Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta

Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee

**jäsen ehdotusta
pysyvästi köyhyysrajan alapuolella elävien lasten määrän vähentämisestä**

Ehdotus

Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että tutkitaan tilannetta eri Pohjoismaissa sekä maiden kokemuksia tekijöistä, jotka ovat kasvattaneet ja toisaalta vähentäneet pysyvästi köyhyysrajan alapuolella elävien lasten ja nuorten määrää, sekä tutkitaan ja vertaillaan pandemian vaikutusta lapsiperheköyhyyteen Pohjoismaissa.

Taustaa

Valiokunta päätti kesäkokouksessaan jatkaa alkuperäisen jäsen ehdotuksen toisen että-lauseen käsittelyä:

että tutkitaan tilannetta eri Pohjoismaissa sekä maiden kokemuksia tekijöistä, jotka ovat kasvattaneet ja toisaalta vähentäneet pysyvästi köyhyysrajan alapuolella elävien lasten ja nuorten määrää.

Valiokunta päätti myös antaa sihteeristölle tehtäväksi täydentää että-lauseetta seuraavalla lisäyksellä: tutkitaan ja *vertaillaan* pandemian vaikutusta lapsiperheköyhyyteen Pohjoismaissa.

Pysyvästi köyhyysrajan alapuolella elävien lasten määrä on kasvanut monessa Pohjoismaassa. Norjan tilastokeskuksen (Statistisk Sentralbyrå) mukaan Norjassa eli köyhyysrajan alapuolella vuonna 2019 yli 115 000 lasta. Pelastaa lapset -järjestön vuoden 2019 lukujen mukaan suhteellinen lapsiperheköyhyys oli Tanskassa 13,2 %, Suomessa 14,3 % ja Ruotsissa 23,1 %. Nämä ovat lapsiamme, joilla ei ehkä ole mahdollisuutta harrastaa jalkapalloa, kulttuuria tai tanssia, koska vanhemmillä ei ole siihen varaa.

Nämä ovat sellaisten perheiden lapsia, joissa vanhemmillä ei kenties ole varaa ostaa talvitakkia kun ilmat kylmenevät tai uusia kenkiä kuluneiden tilalle. Nämä ovat lapsia perheissä, jotka eivät välttämättä pääse lomalle kotimaahan tai ulkomaille, koska

lompakko ei siihen riitä. Kyseessä ovat omat lapsemme omassa maassamme, joilla ei ole samoja mahdollisuuksia kuin muilla.

Mitä siitä seuraa lapsille? Norjan lapsi-, nuoriso- ja perheasiain viraston verkkosivuilla siteerattiin nimettömänä esiintyvää poikaa: "Kun ei voi mennä kaverin syntymäpäiville, koska siihen ei ole varaa, lopulta lakataan pyytämästä mukaan ollenkaan. Kaverit katoavat". Terveisin 18-vuotias poika."

Visio 2030:ssä todetaan, että Pohjolasta tulee maailman kestävin ja integroitunein alue. Visiossa todetaan myös, että "tasa-arvo ja hyvinvointi ovat edellytyksiä, jotka takaavat työpaikat ja talouden dynaamisuuden". Kun tavoitteena on työpaikkojen takaaminen sekä lasten ja nuorten mahdollisuuksien parantaminen, tasa-arvoa ja hyvinvointia on priorisoitava.

Pohjoismaita ovat niiden historian aikana leimanneet maiden väliset pienet erot, vahva yhteisöllisyys ja universaalit hyvinvointijärjestelmät, jotka ovat olleet omiaan tasaamaan taloudellisia eroja ääripäiden välillä. Tämä ei silti ole asia, jota voidaan pitää itsestään selvänä.

Pohjoismaiden on tehtävä paljon työtä, jotta ne voivat säilyttää pohjoismaisen yhteiskuntamallin. Siksi meidän on nyt käännettävä kehitystä, joka johtaa siihen, että yhä suurempi osa lapsista elää köyhyydessä. Siksi meidän on tasattava eroja kaikkein vauraimpien ja köyhimpien välillä.

Valiokunnan näkemykset

Ehdotusta käsiteltiin ensimmäisen kerran yleiskokouksessa teemaistunnon yhteydessä, jolloin nostettiin esiin lapsiperheköyhyyttä käsittelevä suomalainen selvitys sekä perimän, matalan koulutustason ja talouden merkitys.

Valiokunta tukee jäsen ehdotusta ja pitää tärkeänä lapsiperheköyhyyden tuomista esille. Valiokunta on myös hyvin tietoinen haasteista, joita saattaa liittyä matalan tulo- ja köyhyyden selvittämiseen ja mittaamiseen.

Valiokunta on yksimielinen siitä, että ensimmäiseksi tulee perehtyä kunkin Pohjoismaan kokemuksiin lapsiperheköyhyyden mittaamisesta ja selvittämisestä ja kartoittaa näin köyhyysindikaattorit ja vertailupohja. Vasta kun nämä tiedot ja kokemukset on kartoitettu, voidaan ottaa kantaa mahdolliseen yhteispohjoismaiseen toimintasuunnitelmaan lapsiperheköyhyyden torjumiseksi Pohjoismaissa.

Valiokunta haluaa lisäksi tutkittavan ja vertailtavan pandemian vaikutusta lapsiperheköyhyyteen Pohjoismaissa.

Reykjavíkissa 7. syyskuuta 2022

Aksel V. Johannesen (Jvfl.)

Anders Adlercreutz (r.)

Angelika Bengtsson (SD)

Ásmundur Friðriksson (sj.)

Atte Kaleva (kok.)

Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)

Heli Järvinen (vihr.)

Kathy Lie (SV)

Kim Berg (sd.)

Tobias Drevland Lund (Partiet Rødt)

Tone Wilhelmsen Trøen (H)

Truls Vasvik (A)